

Sygn. akt : VU 1285/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2014 r. w Legnicy

sprawy z wniosku K. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania K. Ż.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 8 sierpnia 2013 roku

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 8 sierpnia 2013 roku znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy K. Ż. prawo do emerytury od 30 lipca 2013 roku,

II. stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Sygn. akt VU 1285/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 sierpnia 2013 r. w sprawie (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił K. Ż. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie spełnia warunków niezbędnych do przyznania emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach określonych w art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 4 lata, 10 miesięcy i 8 dni pracy, o której mowa § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wobec wymaganych 15 lat. Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Sp. z o.o. w L. od 1 grudnia 1978 r. do 9 grudnia 1992 r., ponieważ ze świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze z dnia 7 grudnia 2001 r. nie wynikało w jakim okresie wnioskodawca wykonywał prace wymienione wykazie A dział XIV poz. 25 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a w jakim okresie prace wskazane w wykazie A dział XIV poz. 17 stanowiącym załącznik do wskazanego rozporządzenia. Organ rentowy

argumentował również, iż wskazane w świadectwie pracy prace przy naprawie pomp wtryskowych wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych nie zostały określone ściśle według powołanego w treści świadectwa działu XIV, poz. 17 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył K. Ż. domagając się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania wnioskodawca wskazał, iż prace w warunkach szczególnych, w wymiarze umożliwiającym nabycie prawa do emerytury wykonywał w okresie zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L.. Podał, iż w okresie od 1 grudnia 1978 r. do 14 sierpnia 1983 r. pracował w charakterze ślusarza oraz spawacza przy remontach pieców i urządzeń na oddziałach Huty (...), w okresie od 15 sierpnia 1983 r. 20 stycznia 1985 r. wykonywał prace spawalnicze na Wydziale (...) w L. oraz na Wydziale (...) w P., zaś w okresie od 21 stycznia 1985 r. do 9 grudnia 1992 r. zajmował się pracami spawalniczymi urządzeń, maszyn i podzespołów, remontami wiertarek i regeneracją wiertel skrętnych i rurowych oraz naprawą narzędzi.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. Ż., urodzony w dniu (...), na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił 29 lat, 10 miesięcy i 8 dni okresów składkowych i nieskładkowych, a w tym 4 lata, 11 miesięcy i 21 dni pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

/okoliczności bezsporne/

Z dniem 6 marca 1978 r. K. Ż. został zatrudniony w Zakładach (...) w P. na stanowisku ślusarza na Oddziale (...) w L.. W związku z przejęciem zakładu pracy przez (...) Zakład (...) w L. (aktualnie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L.), z dniem 1 grudnia 1978 r. wnioskodawca został zatrudniony na Wydziale (...). K. Ż. został skierowany do pracy w brygadzie zajmującej się remontami pieców, urządzeń i konstrukcji stalowych na oddziale (...). Podczas wykonywania prac remontach wnioskodawca zajmował się spawaniem oraz wykonywał drobne prace przygotowawcze ślusarskie pod prace spawalnicze.

Z dniem 15 sierpnia 1983 r. K. Ż. został przeniesiony do pracy w Oddziale (...), gdzie zajmował się spawaniem detali (szybków do oddziałów taśmowych, mostów, kratownic do kopalni), które uprzednio wycinał przy użyciu palnika gazowego.

Następnie, z dniem 1 stycznia 1984 r. wnioskodawca został skierowany do pracy w Wydziale (...), gdzie pracował przy wzmacnianiu budynków. W ramach powierzonych mu obowiązków zajmował się spawaniem zbrojeń i siatek metalowych z prętów zbrojeniowych.

W dniu 21 stycznia 1985 r. K. Ż. (1) podjął pracę na (...), w której zajmowano się naprawą wózków widłowych, ostrówek (koparko-ladowarka), fadrom, a także wypożyczaniem sprzętu (sprężarki, maszyny do tynkowania mechanicznego, betoniarki, koparki, spycharki, dźwigi, agregaty sprężarkowe). Wnioskodawca pracował w komórce odpowiedzialnej za naprawę i regenerację sprzętu firmy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. (wiertarki, wiertnice, piły do cięcia betonu zbrojonego). W ramach powierzonych mu obowiązków zajmował się spawaniem urządzeń i podzespołów maszyn (koparek, betoniarek, gruszek betonowych, wózków widłowych), remontami wiertarek, regeneracją wiertel skrętnych i rurowych oraz naprawą narzędzi. Regeneracja wiertel skrętnych polegała na wymianie widii przy użyciu spawarki. W wiertłach rurowych ubezpieczony odcinał zużyte końcówki i spawał nowe końcówki nazywane modułami przy użyciu palników gazowych. Sporadycznie wykonywał prace mechanika.

Uprawnienia spawalnicze K. Ż. uzyskał w kwietniu 1983 r., przy czym kurs podstawy spawania elektrycznego oraz acetylenowego odbył w 1982 r.

Dowody: - przesłuchanie wnioskodawcy: 00:54:55-00:01:10:44;

- zeznania świadka S. K.: 00:05:08-00:24:10;

- zeznania świadka M. K.: 00:24:27-00:35:45;

- zeznania świadka T. O.: 00:36:00-00:44:51;

Zeznania świadka Z. Z.: 00:45:14-00:54:45;

- akta osobowe: umowa o pracę z dnia 06.03.1978 r., k. 3; umowa o pracę z dnia 01.12.1978 r., k. 7; porozumienie z dnia 04.08.1983 r., k. 48; zamiana warunków pracy, k. 59;

- akta ZUS, t. III: umowa o pracę z dnia 01.12.1978 r., k. 7; angaże, k. 8, 9; zamiana warunków pracy, k. 14.

W dniu 30 lipca 2013 r. K. Ż. złożył wniosek o przyznaniu prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

/okoliczności bezsporne/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie K. Ż. zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią przepisu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym artykule, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Z dyspozycji § 4 ust. 1 cytowanego rozporządzenia wynika, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, ma okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy, o których mowa powyżej, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zgodnie z § 22 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń istnieje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego

zależy prawo lub wysokość świadczenia w przypadku braku odmiennych regulacji ustawowych w tym przedmiecie. Dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może on przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres.

Na gruncie niniejszej sprawy bezspornym było, iż wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, osiągnął wiek emerytalny, zaś na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 29 lat, 10 miesięcy i 8 dni stażu ubezpieczeniowego, o którym mowa w art. 27 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej.

Kwestią sporną pomiędzy stronami niniejszego postępowania było natomiast ustalenie, czy ubezpieczony spełniał pozostałe warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wywołał bowiem, iż na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony wykazał 4 lata, 11 miesięcy i 21 dni pracy, o której mowa § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. K. Ż. argumentował natomiast, iż decyzja organu rentowego jest niezgodna ze stanem faktycznym, bowiem prace w warunkach szczególnych w wymiarze umożliwiającym nabycie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wykonywał w okresie zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L. od 1 grudnia 1978 r. do 9 grudnia 1992 r.

W pierwszej kolejności należało wskazać, iż za okres zatrudnienia od 1 grudnia 1978 r. do 9 grudnia 1992 r. wnioskodawca legitymował się świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, z którego wynikało, iż będąc zatrudnionym kolejno na stanowiskach ślusarz, spawacz, ślusarz-spawacz, ślusarz-narzędziowy-spawacz oraz mechanik remontowy K. Ż. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wskazane w wykazie A dział XIV poz. 25 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie) oraz prace wskazane w wykazie A dział XIV poz. 17 stanowiącym załącznik do wskazanego rozporządzenia (prace przy naprawie pomp wytryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych).

Podkreślenia wymaga, iż wskazane w świadectwie pracy z dnia 7 grudnia 2001 r. nazwy zajmowanych przez wnioskodawcę stanowisk pozostają bez znaczenia w świetle przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r., gdzie jest mowa o wykonywaniu prac w szczególnych warunkach, a nie o zatrudnieniu na stanowiskach zaliczanych do szczególnych. W Wykazie A stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia zawarto wykaz prac w szczególnych warunkach i w poszczególnych działach oraz pozycjach określono rodzaj prac, a nie nazwy stanowisk. Z tego względu zasadnicze znaczenie ma charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2010 r., sygn. akt I UK 25/10).

Co więcej, treść świadectwa pracy nie jest wiążąca w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych, albowiem nie jest to dokument urzędowy i nie tworzy żadnych praw podmiotowych. Zawiera natomiast oświadczenie wiedzy i podane w nim informacje mogą być zwalczane wszelkimi dowodami (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 1996 r. I PRN 40/96), a w szczególności za pomocą zeznań świadków (§ 22 rozporządzenia z dnia 11 października 2011 r.).

Analizując zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci dokumentów zgromadzonych a aktach osobowych i ubezpieczeniowych oraz zeznań M. K., Z. Z., którzy pracowali razem z wnioskodawcą w (...) Zakład (...) w L. na wydziale (...) Sąd ustalił, iż w okresie od 1 grudnia 1978 r. do 14 sierpnia 1983 r. (4 lata, 8 miesięcy i 14 dni) wnioskodawca wykonywał wskazane pod pozycją 12 w dziale XIV Wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym). Z zeznań świadków wynikało bowiem, iż K. Ż., będąc zatrudnionym na Wydziale (...) wykonywał prace spawalnicze przy remontach pieców, urządzeń i konstrukcji stalowych na wydziale (...).

Jakkolwiek M. K. zeznał, iż w spornym okresie, przed przystąpieniem do wykonania prac spawalniczych wnioskodawca wykonywał również drobne prace ślusarskie, to powyższe nie można wykluczać spornego okresu jako okresu pracy w warunkach szczególnych z tego względu, że czynności związane z przygotowaniem drobnych detali do

spawania w zakładzie pracy tworzyły integralną część obowiązków spawacza. Co więcej, świadkowie, jak również sam wnioskodawca podkreślili, iż prace spawalnicze dominowały w systemie zajęć ubezpieczonego w spornym okresie. Obowiązki polegające na wykonywaniu prac ślusarskich miały natomiast charakter uboczny, incydentalny. Odnosząc się do powyższego należało wskazać, iż zgodnie z ugruntowanym w judykaturze poglądem, iż w stosunku do czynności wykonywanych w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia o charakterze incydentalnym, krótkotrwałym, ubocznym w stosunku do czynności podstawowych kwalifikowanych jako praca w szczególnych warunkach, to nie ma podstaw, aby tej pracy nie zaliczać do okresu uprawniającego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r., sygn. akt II UK 233/11).

W ocenie Sądu przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że prace w warunkach szczególnych wnioskodawca wykonywał również w czasie zatrudnienia w Oddziale (...) (4 miesiące i 17 dni). Jak wynikało bowiem z zeznań Z. Z., w spornym okresie K. Ż. zajmował się spawaniem detali (szybików do oddziałów taśmowych, mostów, kratownic do kopalni), które uprzednio wycinał przy użyciu palnika gazowego. Zdaniem Sądu nie budzi wątpliwości, że wymienione czynności opowiadały charakterem pracom wskazanym pod pozycją 12 w dziale XIV Wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Z zeznań K. Ż. wynikało ponadto, iż prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym wykonywał również w okresie zatrudnienia w Wydziale (...) (rok i 20 dni). Jak wskazywał bowiem wnioskodawca, w tym okresie zajmował się spawaniem zbrojeń i siatek metalowych z prętów zbrojeniowych.

Uwzględnieniu do pracy w warunkach szczególnych podlegał również okres zatrudnienia wnioskodawcy od 21 stycznia 1985 r. do 9 grudnia 1992 r. (7 lat i 11 miesięcy) w (...). Z treści zeznań S. K. i Z. Z. wynikało bowiem, iż wnioskodawca pracował w komórce odpowiedzialnej za naprawę i regenerację sprzętu firmy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., zaś do jego obowiązków należało spawanie urządzeń, maszyn i podzespołów (koparek, betoniarek, gruszek betonowych, wózków widłowych). Jakkolwiek świadkowie zeznali, iż ubezpieczony zajmował się również regeneracją wiertel skrzętnych i rurowych, to jednak wskazać należy, iż regeneracja wiertel skrzętnych polegała na wymianie widii przy użyciu spawarki, natomiast w wiertłach rurowych ubezpieczony odcinał zużyte końcówki i spawał nowe końcówki nazywane modułami przy użyciu palników gazowych.

Sąd miał na uwadze, iż z zeznań S. K. wynikało, że w spornym okresie K. Ż. zajmował się również naprawą narzędzi. Istotne jest jednak, iż czynności te wnioskodawca wykonywał sporadycznie, a zatem nie ma podstaw, aby okresu pracy w (...) nie zaliczać do okresu uprawniającego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Sumując należało stwierdzić, że na dzień 1 stycznia 1999 r. K. Ż. wykazał 20 lat, 8 miesięcy i 23 dni pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Jak natomiast wynika z akt ubezpieczeniowych wnioskodawcy, wniosek o przyznanie prawa do emerytury został złożony w dniu 30 lipca 2013 r.

Mając powyższe na uwadze, Sąd w punkcie I wyroku, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 8 sierpnia 2013 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 30 lipca 2013 r.

W punkcie II wyroku Sąd ustalił, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa

cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zgodnie z treścią art. 118 pkt. 1a ustawy emerytalnej, w przypadku ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego – organ rentowy wydaje decyzję w terminie 30 dni, przy czym za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się dzień wpływu do Zakładu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

W rozpoznawanej sprawie okoliczności niezbędne do przyznania wnioskodawcy prawa do żądanego świadczenia zostały wyjaśnione na etapie postępowania sądowego. Dopiero bowiem analiza zeznań świadków, wyjaśnień wnioskodawcy oraz dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych pozwoliła na dokonanie oceny, iż K. Ż. przysługuje prawo do wcześniejszej emerytury. Przedłożone przez wnioskodawcę świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 7 grudnia 2001 r. zawierało bowiem między innymi błędne określenie charakteru pracy wykonywanej przez ubezpieczonego spornym okresie.

Sumując, Sąd uznał, iż wydając decyzję w dniu 8 sierpnia 2013 r. organ rentowy w postępowaniu administracyjnym nie naruszył przepisów i zasad tego postępowania. Tym samym, nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.